Be? Faktör Ki?ilik Ölçe?i

RECOMMENDED CITATION

memjavad (2026). *Be? Faktör Ki?ilik Ölçe?i*. Turkish Psychological Scales. Retrieved from https://tr-scales.arabpsychology.com/?p=17564

ARABPSYCHOLOGY.COM

Özet

Bu giri?, **Be? Faktör Ki?ilik Ölçe?i**'nin (BFKÖ) Türk kültürüne **uyarlama** çal??mas?n? sunmaktad?r. Ölçek, psikolojide evrensel olarak kabul gören ve bireysel farkl?l?klar? be? temel boyut üzerinden tan?mlayan Büyük Be?li Ki?ilik Kuram?'n? temel al?r. Bu çal??ma, ölçe?in Türkiye ba?lam?nda psikometrik özelliklerinin incelenmesi ve geçerli bir araç olarak kullan?ma sunulmas? amac?yla Mehmet Bar?? Horzum, Tuncay Ayas ve Mustafa Akif Pad?r taraf?ndan 2017 y?l?nda gerçekle?tirilmi?tir. Ölçek çe?idi **uyarlama** olup, Türk kültüründe **ki?ilik** özelliklerinin ölçülmesine önemli bir katk? sa?lamaktad?r.

Anahtar Kelimeler

Be? Faktör Ki?ilik Ölçe?i, Büyük Be?li, Ki?ilik, Uyarlama, Psikometri, Güvenirlik, Geçerlik.

Yazarlar

Mehmet Bar?? Horzum, Tuncay Ayas, Mustafa Akif Pad?r.

Amaç

Ölçe?in temel amac?, ki?ilik özelliklerini standart ve güvenilir bir ?ekilde ölçmektir. Bu **uyarlama** çal??mas? özelinde amaç, uluslararas? alanda kabul görmü? olan **Be? Faktör Ki?ilik Kuram?**'na dayal? bir ölçüm arac?n? Türk kültürü ba?lam?na ta??mak ve bu kültürdeki bireylerin ki?ilik yap?lar?n? güvenilir bir biçimde de?erlendirebilmektir.

Ara?t?rmac?lar, orijinal ölçe?in yap?sal geçerli?ini koruyarak, maddelerin dilsel ve kültürel e?de?erli?ini sa?lamay? hedeflemi?lerdir. Bu sayede, Türkiye'de yürütülecek psikolojik ara?t?rmalar, klinik de?erlendirmeler ve e?itim alan?ndaki çal??malar için sa?lam bir zemin olu?turulmu?tur.

Yap?

Ölçek, modern **ki?ilik** psikolojisinin temelini olu?turan **Büyük Be?li** (Big Five) modelini ölçmektedir. Bu model, insan ki?ili?inin be? temel, geni? boyut etraf?nda organize oldu?unu varsayar: D??adönüklük (Extraversion), Uyumluluk (Agreeableness), Özdisiplin (Conscientiousness), Duygusal Denge/Nevrotiklik (Neuroticism) ve Deneyime Aç?kl?k (Openness to Experience).

Her bir faktör, bireylerin dü?ünce, duygu ve davran??lar?ndaki tutarl? e?ilimleri temsil eder. Ölçek, bu be? ana faktörü alt boyutlar?yla birlikte kapsayacak ?ekilde yap?land?r?lm??t?r, böylece **ki?ilik**

ARABPSYCHOLOGY.COM

profilleri detayl? bir ?ekilde ortaya konulabilir ve bireysel farkl?l?klar sistematik olarak incelenebilir.

Geçerlik

Ölçe?in **geçerlik** çal??malar?, yap?sal geçerli?i (Do?rulay?c? Faktör Analizi - DFA) ve ölçüt ba??ml? geçerli?i kapsar. Uyarlama çal??mas?nda, orijinal be? faktörlü yap?n?n Türk örnekleminde de do?ruland??? varsay?lmaktad?r. Yap?sal geçerlik, maddelerin teorik olarak ait olduklar? faktörleri ne kadar iyi temsil etti?ini gösterir ve BFKÖ'nün yap?sal tutarl?l???n? destekler.

Ayr?ca, ölçe?in di?er bilinen **ki?ilik** veya ilgili psikolojik yap?larla beklenen yönde ili?kiler gösterip göstermedi?i (yak?nsak ve ?raksak geçerlik) incelenmi?tir. Bu tür çal??malar, **Be? Faktör Ki?ilik Ölçe?i**'nin Türk kültüründe ki?ilik özelliklerini do?ru bir ?ekilde ölçtü?ünü ve teorik beklentilerle uyumlu oldu?unu kan?tlamay? amaçlar.

Güvenirlik

Ölçe?in **güvenirlik** analizleri genellikle iç tutarl?l?k katsay?s? (Cronbach Alfa) ve test-tekrar test güvenilirli?i yöntemleriyle rapor edilir. ?ç tutarl?l?k katsay?s?n?n, her bir alt ölçek için kabul edilebilir düzeyde yüksek ç?kmas? beklenir (genellikle 0.70 ve üzeri). Bu, ölçek maddelerinin ayn? yap?y? tutarl? bir ?ekilde ölçtü?ünü gösterir.

Test-tekrar test güvenilirli?i ise, ölçe?in zaman içinde kararl? ölçümler yapma yetene?ini de?erlendirir. Yüksek korelasyon katsay?lar?, bireylerin **ki?ilik** puanlar?n?n k?sa bir süre aral???nda sabit kald???n?, dolay?s?yla ölçe?in zamana kar?? dayan?kl? oldu?unu gösterir. Bu güvenilirlik verileri, ölçe?in ara?t?rma ve uygulama alanlar?nda kullan?labilirli?ini sa?lamaktad?r.

Faktör Analizi

Uyarlama sürecinde, ölçe?in faktör yap?s?n? incelemek için öncelikle Aç?mlay?c? Faktör Analizi (AFA) ve ard?ndan Do?rulay?c? Faktör Analizi (DFA) kullan?lm??t?r. AFA, temel **ki?ilik** boyutlar?n?n Türk örnekleminden nas?l ortaya ç?kt???n? ke?fetmek için uygulan?r ve maddelerin faktör yüklerini inceler.

DFA ise, orijinal Büyük Be?li modelinin (be? faktörlü yap?n?n) Türk verisine ne kadar iyi uydu?unu test etmek için kullan?l?r. Horzum, Ayas ve Pad?r (2017) taraf?ndan yap?lan çal??mada, model uyum indekslerinin kabul edilebilir seviyelerde oldu?u ve ölçe?in beklenen be? faktörlü yap?y? korudu?u sonucuna var?lm??t?r. Bu sonuçlar, ölçe?in yap?sal geçerli?ini destekleyen önemli bir kan?tt?r.

ARABPSYCHOLOGY.COM

Araç

Test Type: Uyarlama

Format: Genellikle 5'li veya 7'li Likert tipi derecelendirme (Kesin derecelendirme bilgisi kaynakta belirtilmemi?tir).

Language Available: Türkçe

Population Group: Yeti?kinler ve yüksekö?retim ö?rencileri

Age Group: 18 ya? ve üzeri

Population Details: Türk kültürüne ait bireyler üzerinde standardize edilmi?tir.

Test Methodology: Öz bildirim ölçe?i (Self-report scale).

Anahtar Kelimeler

Mehmet Bar?? Horzum, Türk Kültürü, Psikometri, Öz Bildirim, BFKÖ.

Yazarlar

Author ORCID Identifier: Bilinmiyor

Affiliation Email addresses: mhorzum@sakarya.edu.tr

Correspondence Address: Sakarya Üniversitesi E?itim Fakültesi, Sakarya, Türkiye.

?zinler, Ücret ve Test Y?l?

Ölçe?in kullan?m izinleri ve ücret bilgileri için sorumlu yazar Mehmet Bar?? Horzum ile ileti?ime geçilmesi gerekmektedir. Bu **uyarlama** çal??mas?n?n yay?n y?l? 2017'dir.

Kaynaklar

Horzum, M. B., Ayas, T., ve Pad?r, M. A. (2017). **Be? Faktör Ki?ilik Ölçe?i**'nin Türk Kültürüne Uyarlanmas?. *Sakarya University Journal of Education*, *7*(2), 398-408.

Ölçe?in orijinal PDF dosyas? a?a??dan indirilebilir:

ARABPSYCHOLOGY.COM

bes-faktor-kisilik-olcegi-toad.pdf

Be? Faktör Ki?ilik Ölçe?inin Maddeleri

IMPORTANT: The following scale items must be preserved in their original language and must not be changed in any way.

Ölçek maddeleri bu kaynakta yer almamaktad?r. Maddeler ve tam uygulama prosedürü için Horzum, Ayas ve Pad?r (2017) taraf?ndan yay?nlanan makalenin incelenmesi veya sorumlu yazar ile ileti?ime geçilmesi gerekmektedir.

ARABPSYCHOLOGY.COM